

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

VAIKŲ SVEIKATA 2023 METAIS

2024

Panevėžio rajono savivaldybėje besimokančių mokinių sveikatos rodiklių suvestinė

Nuo 2018 m. rugsėjo 1 d. ugdymo procese gali dalyvauti profilaktiškai pasitikrinę sveikatą mokiniai, kurių elektroniniai vaiko sveikatos pažymėjimo duomenys automatiškai perduodami į Vaikų sveikatos stebėsenos informacinę sistemą (toliau -VSS IS). Profilaktinio patikrinimo metu gydytojas įrašo pagrindinius duomenis apie vaiko ūgį, svorį, kraujospūdį, klausą, regą, polinkį alergijai, kaulų ir raumenų, kvėpavimo bei nervų sistemas ir kt., odontologas įvertina vaiko dantų ir žandikaulių būklę. Rekomendacijose šeimos gydytojas nurodo, kokią fizinio ugdymo grupę vaikas gali lankyti. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, gavęs informaciją apie kasmetinius vaikų sveikatos profilaktinius patikrinimus, mokyklos bendruomenei pateikia gydytojų nurodytas rekomendacijas, kurios gali įtakoti vaiko ugdymo procesą. 2023 m. mokinių, pasitikrinusių sveikatą pasiskirstymas pateiktas 1 lentelėje (2–4 eil. nr.). Sveikatos pažymą su užpildytais abejomis dalimis pristatė 86 proc. mokinių, 97 proc. buvo užpildyta pirmoji pažymos dalis „Fizinės būklės įvertinimas“, 87,5 proc. – antroji „Dantų ir žandikaulių būklės įvertinimas“. 92,5 proc. mokinių ugdymo veikloje gali dalyvauti be jokių apribojimų. 98,2 proc. mokinių, priskiriami pagrindinei fizinio ugdymo grupei. 7,5 proc. mokinių, gydytojai nurodė bendrąsias rekomendacijas, o 4,4 proc. – specialiąsias rekomendacijas. 8 mokiniai yra visiškai atleisti nuo kūno kultūros pamokų, o 20 mokinių paskirtas pritaikytas maitinimas.

1 lentelė. Mokinių sveikatos rodikliai 2023 m.

Eil. Nr.	Rodiklis	N	Rodiklio reikšmė savivaldybėje	Min	Max	Rodiklio reikšmė Lietuvoje	Vaizdavimas Min Max	Pokytis nuo praeitų metų
1.	Mokinių, lankančių ugdymo įstaigas savivaldybėje, skaičius	3763	3763	-	-	510736,00		-1,05
2.	Mokinių, pristačiusių formą Nr. E027-1, dalis (%)	3255	86,50	9,00	680,00	77,07		4,29
3.	Mokinių, kurių formos Nr. E027-1 formos I dalis "Fizinės būklės įvertinimas" užpildyta, dalis (%)	3650	97,00	10,00	715,00	90,49		2,07
4.	Mokinių, kurių formos Nr. E027-1 formos II dalis "Dantų ir žandikaulių būklės įvertinimas" užpildyta, dalis (%)	3296	87,59	11,00	686,00	78,28		3,75
5.	Mokinių, galinčių dalyvauti ugdymo veikloje be jokių apribojimų, dalis (%)	3377	92,52	10,00	683,00	85,40		1,29
6.	Mokinių, turinčių per mažą svorį, dalis (%)	463	12,97	1,00	72,00	16,08		1,09
7.	Mokinių, turinčių normalų svorį, dalis (%)	2281	63,88	5,00	480,00	64,78		3,35
8.	Mokinių, turinčių antsvorį, dalis (%)	538	15,07	1,00	123,00	13,22		-2,36
9.	Mokinių, turinčių nutukimą, dalis (%)	289	8,09	1,00	44,00	5,93		-1,70
10.	Mokinių, priskiriamų pagrindinei fizinio ugdymo grupei, dalis (%)	3582	98,19	10,00	698,00	97,48		1,56
11.	Mokinių, priskiriamų parengiamajai fizinio ugdymo grupei, dalis (%)	51	1,40	1,00	13,00	1,71		45,71

12.	Mokinių, priskiriamų specialiajai fizinio ugdymo grupei, dalis (%)	15	0,41	1,00	4,00	0,81		36,36
13.	Mokinių, kuriems nurodytos bendrosios rekomendacijos, dalis (%)	273	7,48	1,00	32,00	13,21		12,81
14.	Mokinių, kuriems nurodytos specialiosios rekomendacijos, dalis (%)	159	4,36	1,00	22,00	8,80		11,19
15.	Mokinių atleistų nuo kūno kultūros pamokų, dalis (%)	8	0,22	1,00	3,00	0,40		NA
16.	Mokinių, kuriems pritaikytas maitinimas, dalis (%)	20	0,55	1,00	5,00	0,96		-4,76
17.	Mokinių, turinčių labai aukštą bendrą (KPI+kpi) indeksą, dalis (%)	589	17,87	1,00	234,00	15,83		-8,11

N-absoliutus asmenų skaičius. KPI – KPI indeksas, kur K – ėduonies pažeistų dantų skaičius, P – plombuotų dantų skaičius, I – išrautų nuolatinių dantų skaičius.

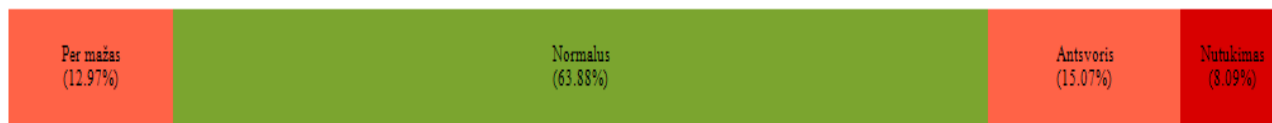
Statistiškai reikšmingai mažesnė rodiklio reikšmė, palyginus su rodiklio reikšme Lietuvoje

Statistiškai reikšmingai didesnė rodiklio reikšmė, palyginus su rodiklio reikšme Lietuvoje

Rodiklis statistiškai reikšmingai nesiskiria, palyginus su rodiklio reikšme Lietuvoje

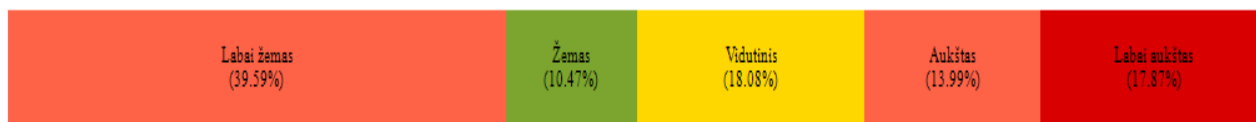
2023 m. beveik 64 proc. mokinių turėjo normalų kūno masės indeksą, 15 proc. turėjo antsvorio, 8 proc. buvo nutukę ir 12,9 proc. buvo per mažo svorio (1 pav.).

1 pav. Mokinių pasiskirstymas pagal kūno masės indekso grupes

Ėduonies pažeisti dantys gali būti: negydyti, plombuoti ir išrauti dėl karieso. Todėl ėduonies intensyvumui išreikšti yra naudojamas KPI indeksas, rodantis K–kariozinių, P–plombuotų ir I – dėl karieso išrautų dantų skaičių, tenkantį vienam asmeniui, kuo KPI aukštesnis, tuo situacija prastesnė. 2023 m. aukštą ir labai aukštą dantų ėduonies intensyvumą turėjo 31,86 proc. (15,5 proc. mažiau nei 2022 m.) rajono vaikų. Iš 3248 rajono vaikų, kurie pateikė II dalį (Dantų ir žandikaulių būklės įvertinimas) sveikatos pažymos, tik 984 vaikai neturėjo ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų. 41,66 proc. (3,84 proc. mažiau nei 2022 m.) mokinių neturėjo sąkandžio patologijos, 28 proc. turėjo tik pavienių dantų sąkandžio patologiją, o 30,33 proc. (3,83 proc. daugiau nei 2022 m.) turėjo žandikaulių patologiją (2 pav.).

2 pav. Mokinių pasiskirstymas pagal dantų ėduonies intensyvumą (KPI)

2023 m. susirgimų skaičius ženkliai didėjo. Mokiniai dažniausiai sirgo kvėpavimo sistemos (527,79 atv./1 000 mokinių), virškinimo sistemos (285,83 atv./1 000 mokinių), akies ir jos priedinių organų ligomis (194,36 atv./1 000 mokinių). Taip pat patyrė daug sužalojimų, apsinuodijimų ir tam tikrų išorinių poveikių padarinių (156,34 atv./1 000 mokinių). Žymiai išaugo (87,67 proc.) ligotumas kraujotakos sistemos ligomis (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Mokinių sveikata 2023 metais

Eil. Nr.	Rodiklis	N	Rodiklio reikšmė savivaldybėje	Min	Max	Rodiklio reikšmė Lietuvoje	Vaizdavimas Min Max	Pokytis nuo praėjusių metų
18.	Ligotumas kraujo ir kraujodaros organų ligomis bei tam tikrais sutrikimais, susijusiais su imuniniais mechanizmais (D50-D89)(1000 mokinių)	111	29,51	12,27	76,92	22,19		+0,91%
19.	Ligotumas endokrininėmis ir medžiagų apykaitos ligomis (E00-E90)(1000 mokinių)	460	122,31	47,62	400,00	114,04		+2,22%
20.	Ligotumas psichikos ir elgesio sutrikimais (F00-F99)(1000 mokinių)	374	99,44	49,61	300,00	72,07		+3,03%
21.	Ligotumas nervų sistemos ligomis (G00-G99)(1000 mokinių)	133	35,36	15,50	62,50	29,36		-2,21%
22.	Ligotumas akies ir jos priedinių organų ligomis (H00-H59)(1000 mokinių)	731	194,36	47,62	375,00	266,01		+25,39%
23.	Ligotumas ausies ir speninės ataugos ligomis (H60-H95)(1000 mokinių)	311	82,69	21,28	236,84	90,63		+33,48%
24.	Ligotumas kraujotakos sistemos ligomis (I00-I99)(1000 mokinių)	137	36,43	11,90	59,04	33,49		+87,67%
25.	Ligotumas kvėpavimo sistemos ligomis (J00-J99)(1000 mokinių)	1985	527,79	293,27	921,05	510,66		+4,20%
26.	Ligotumas virškinimo sistemos ligomis (K00-K93)(1000 mokinių)	1075	285,83	95,24	450,00	269,74		+6,44%
27.	Ligotumas odos ir poodžio ligomis (L00-L99)(1000 mokinių)	405	107,68	47,21	263,16	119,35		+26,17%
28.	Ligotumas jungiamojo audinio ir raumenų sistemos ligomis (M00-M99)(1000 mokinių)	239	63,55	21,28	100,00	99,57		+1,70%
29.	Ligotumas lytinėmis ir šlapimo sistemų ligomis (N00-N99)(1000 mokinių)	190	50,52	21,28	131,58	53,35		+33,80%
30.	Sužalojimų, apsinuodijimų ir tam tikrų išorinių poveikių padarinių skaičius (S00-T98)(1000 mokinių)	588	156,34	76,92	221,43	163,48		+7,10%
31.	Mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V00-Y89)(100 000 mokinių)	-	-	-	-	9,99		NA
32.	Asmens apsilankymas sveikatos priežiūros įstaigose patikrinimui ir/ar ištyrimui (Z00) (1000 mokinių)	378	100,51	23,50	200,00	205,79		+28,14%

Duomenis analizavo:
Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistė
Inga Mackeliene